І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 154. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 19-го СЕРПНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, AUGUST 19, 1975 No. 154. VOL. LXXXII.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В ОРЕГОНІ ЖИВЕ І РОЗВИВАЄТЬСЯ – ІНФОРМУЄ ОЛ. ГОЛЮКА ПІД ЧАС ВІДВІДИН В УНС І „СВОБОДІ"

Під час відвідин в „Свободі". Сидять (зправа) :гість з Орегону Олександер Голюка, його брат Юрій, який живе в Ню Йорку, та давні друзі і спортові співзмагуни гостя ред. Зенон Снилик і головний секретар УНСоюзу Володимир Сохан.

Джерзі Сити, Н. Дж. — „Українська громада в Орегоні живе і розвивається", заявив з ентузіязмом Олександер Голюка, „експатрійований" нюйоркчанин, який вже від трьох років живе в Портленді, під час коротких відвідин редакції „Свободи" та головної канцелярії УНСоюзу в четвер, 14 серпня.

У дво-годинній розмові - розповіді, „літаючий" Голюка — як його звали колись за футбольних часів — описав в питомий йому спосіб початки відродження українського організованого життя в Портленді, найбільшому місті стейту Орегон, та його околиць. Сім ентузіястів, на чолі з інж. Теодором Ґеціївим, заснували два роки тому Українсько - Американське Культурне Об'єднання Орегону, яке сьогодні є центральною установою не тільки в Портленді, але й в цілому стейті. На основуючих сходинах було присутніх 17 осіб, — розповідав О. Голюка, — а сьогодні Об'єднання нараховує понад 200 членів. Заходами Об'єднання та його членів відновлено українську православну церкву, в якій рівнож відправляються Служби Божі католицького обряду, створено школу українознавства і танцювальну групу та вже другий рік підряд відбуваються такі імпрези, як святкування роковин Українськозї Незалежности, Шевченківські концерти, маланки і навіть фестивалі, які притягають багато неукраїнців. Останній фестиваль, влаштований Об'єднанням в чудовому парку Портленду в неділю, 22-го червня, притягнув 1,800 глядачів, а місцева преса репортувала про нього на слідуючий день під сім-колонковими головками. Це була перша імпреза в рамках святкувань 200-річчя Америки.

„Щоб зорганізувати членів до нашого Об'єднання," розповідав О.Голюка — ми їздили по цілому стейті, вишукуючи в телефонічних книжках українські прізвища, стукаючи опісля до дверей, які не завжди радо відчинялися. Щоб краще запізнати людей зі собою, ми почали влаштовувати товариські імпрези, пікніки, на яких люди чулися свобідно, безжурно".

Цього року Об'єднання заінкорпорувалося, що поставило цю організацію на відповідний рівень у відношенні до американського світу. Тепер ідуть заходи для побудови українського народного дому і на ту ціль від березня цього року зібрано вже понад 4,000 дол. Землю громада одержала від одного добродія - мецената, а два члени Об'єднання погодилися дати дерево і дах на побудову безкоштовно.

Українці Орегону прагнуть тісніших зв'язків з українською громадою ЗСА і Канади. Вони не забувають про народні цілі, як про це свідчить збірка на українські студії в Гарварді: це мала громада зложила понад 3,000 дол. на ту ціль. В централі УККА в Ню Йорку є лист - прохання про прийняття Об'днання в члени цієї центральної української установи.

В Портленді рівнож існує 92 Відділ УНСоюзу, секретарем якого є Н. Горбулик. „До кінця року, сказав О. Голюка — цей Відділ збільшився на 50 членів".

До святкувань 200-річчя Америки та 100-ліття українського поселення в ЗСА долучуються до української громади в Орегоні ще й „круглі" бо 80-ті роковини приїзду перших поселенців до цього північно - західного стейту. Громада плянує відповідні імпрези з цієї нагоди в цьому і слідуючому році, сказав О. Голюка, „вилітаючи" з редакції „Свободи" в поспіху на летовище в Нюарку, куди його повіз його брат Юрій.

„Ми будемо з вами в контакті — а ви не забувайте про нас там на заході" — сказав О. Голюка, поспішаючи до літака в поворотній дорозі до свого орегонського дому.

НОВОВИСВЯЧЕНИЙ О. ІВАН ВАЩУК, ГОЛОВНИЙ КОНТРОЛЕР УНС, ВІДПРАВИВ СВОЮ ПЕРШУ СВЯТУ ЛІТУРГІЮ

Дірборн, Мічіґен: — Нововисвячений о. Іван Ващук, головний контролер Українського Народного Союзу, який уже раніше закінчив теологічні студії, відправив в неділю 17-го серпня, в місцевій українській католицькій церкві св. Архангела Михаїла свою першу Святу Літургію в намірені Української Католицької Церкви, українського народу та своєї родини. Сослужили о. ігумен Інокентій Лотоцький та о. Дмитро Поперечний із Штутґарту, Німеччина. Натхненну проповідь з привітаннями та побажаннями новому українському душпастиреві виголосив о. ігумен Інокентій Лотоцький, а о. крилошанин Іван Прокопович привітав о. Івана Ващука, як парох цієї церкви. В часі цієї Служби Божої члени родини о. Івана Ващука та численні його приятелі приступили до св. Причастя, а після Богослуження о. Іван Ващук благословив учасників цієї святкової події стискуванням їх голів.

Після Святої Літургії відбувся в залі при церкві св. Архангела Михаїла святковий обід, що його влаштував для вшанування нововисвяченого о. Івана Ващука спеціяльний громадський комітет. Від імені цього комітету відкрив спільну трапезу його голова Микола Кавка та, привітавши гостей, попросив о. крилошанина Івана Прокоповича провести молитву, вкінці якої о. крил. Прокопович запропонував „тост" та заінтонував „Многая літа" новому душпастиреві. Майстер церемонії ред. Петро Рогатинський представив почесних гостей святкового обіду: о. Івана Ващука, його дружину Аріядну, сина д-ра Юрія Ващука з дружиною та доню Тамару Боцюрко з мужем д-ром Юрієм Боцюрком, свата Ілярія Боцюрка, о. ігумена Інокентія Лотоцького, о. крилошанина Івана Прокоповича, о. Дмитра Поперечного, о. Івана Лазаря з Дірборн Гайтс, головного предсідника УНСоюзу Йосипа Лисогора, головного секретаря УНС Володимира Сохана, голову Відділу УККА південно-східнього Мічіґену проф. д-ра Антона Шутку, віцепрезидента УККА інж. Богдана Федорака з дружиною, голову комітету Миколу Кавку з дружиною і дружину майстра церемонії Ольгу Рогатинську. Відчитавши короткі письмові привіти від редакції „Свободи", о. декана Ярослава Чижа та Головної Управи ООЧСУ, ред. Петро Рогатинський покликав до усних привітів: Йосипа Лисогора від СКВУ та УНСоюзу, інж. Богдана Федорака від Українського Визвольного Фронту та УККА, дир. Андрія Кульчицького від Української Кредитової Спілки „Будучність" й Ілярія Боцюрка — свата о. Івана Ващука. Голова Комітету Микола Кавка вручив нововисвяченому душпастиреві альбом із підписами всіх учасників цього святкового обіду та обіцяв у ньому помістити всі фота із першої Святої Літургії о. Івана Ващука. Володимир Сохан склав короткий привіт від УНСоюзу разом із повідомленням, що УНСоюз передає о. Іванові Ващукові ризи для його душпастирської праці. Представлена на залі тета о. Івана Ващука пані Ксеня Ващук склала йому побажання. Повне любови і пошани до батька слово виголосила доня о. Івана Ващу Тамара Боцюрко, а вкінці зворушливу промову, яка звучала як перша проповідь, виголосив о. Іван Ващук. На закінчення трапези о. Іван Ващук та ред. Петро Рогатинський подякували всім учасникам цього свята, а зокрема членам Комітету, які його влаштували: Миколі Кавці, Євгенові Василині, Степанові Юркову, Пилипові Сотникові, Володимирові Дідикові, Петрові Федикові, Євгенові Репеті, дир. Андрієві Кульчицькому та Антонові Кобилянському. Родина, свояки, співробітники та приятелі відвідали після святкового обіду дім о. Івана Ващука та його дружини, де ще довго велись дружні розмови при перекусці, а потім теж вечері, що ними приймали гостей гостинні господарі.

ДЕТРОЙТСЬКА ОКРУГА УНС ВІДБУЛА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

Детройт. — Минулої суботи, 16-го серпня, Окружний Комітет Відділів УНСоюзу Детройту та околиці відбув у місцевому УНДомі організаційні збори для започаткування осінньої членської кампанії 1975 року. Участь в цих зборах взяло 19 секретарів та урядовців 9 місцевих Відділів. Відкрив наради і ними проводив голова Окружної Управи Володими Дідик, почесний член Головного Уряду УНСоюзу. Він на початку привітав гостей з централі — головного предсідника Йосипа Лисогора, головного секретаря Володимира Сохана та обласного організатора Богдана Дейчаківського і головного радного Євгена Репету.

Головний предсідник Йосип Лисогір спершу склав побажання нововисвяченому о. Іванові Ващукові, головному контролерові УНСоюзу, а дальше з'ясував загальний стан УНСоюзу. Він ствердив слабі висліди членської кампанії, подібні до вислідів з 1961 року, але вказав теж на постійне підвищування сум забезпечення членства, у висліді чого УНСоюз зібрав у цьому році найбільшу досі суму вкладок. Головний предсідник поінформував, що новий будинок УНСоюзу має вже зайнятих 10 поверхів, та що йдуть переговори з рядом установ, зацікавлених винаймом дальших 5 поверхів, і заповів, що УНСоюз зможе з чиншів у 1976 році за теперішнім станом винаймлених поверхів покрити відсотки за позички та кошти вдержання будинку. До нового будинку, в якому вже півтора року урядує Головна Канцелярія УНСоюзу і вже приміщена книгарня „Свободи", перейде вкоротці друкарня, яка працюватиме на офсетових машинах, а вслід за цим теж редакція та адміністрація „Свободи". Вкінці головний предсідник поінформував про працю Українського Комітету 200-ліття ЗСА та його пляни видання історії українського

(Закінчення на стор. 3-ій)

Анна Чорнодольська та несподіваний виступ Василя Шуста були головними атракціями суботньої програми на Союзівці

Керґонксон, Н.Й. (ід) — Анна Чорнодольська, видатна солістка канадської опери, та несподіваний виступ Василя Шуста, відомого нашого фільмового і театрального артиста, були головними атракціями під час вечірньої програми на Союзівці минулої суботи, 16-го серпня.

Для Анни Чорнодольської, сопрано в канадській опері, знаної із своїх багатьох виступів в Канаді й Америці, цей виступ на оселі УНСоюзу був другий з черги. Її репертуар складався виключно з творів українських композиторів: „Плавай, плавай лебедоньку" — Стеценка, „Айстри" — Лисенка, „Чом, чом не прийшов" — Ар. Чишка, „Надія" — Долухняна, „Жита" і „Люблю" — Гнатишина, „Прилинь козаче мій" — арія з опери „Запорожець за Дунаєм" Гулака-Артемовського, „Минули літа молодії" — Нижанківського, „Солов'їний Романс" — Кос-Анатольського, „Чи довго ще, о Господи" — Білогруда та наддатки.

Тома Гриньків, молодий піяніст, який здобуває міжнародну славу та матиме власний виступ на Союзівці в суботу, 23-го серпня, акомпаніював солістці на фортепіяні.

Василь Шуст, відомий актор нюйоркських бродвейських театрів і різних фільмів, оповів гостям деякі із своїх більш цікавих та гумористичних переживань на сцені. В. Шуст, який володіє українською та англійською мовами, легко переходив з одної мови до другої. Ролю конферансє програми виконував Володимир Гевтіш.

БРЕЖНЄВ ПОТВЕРДЖУЄ СОВЄТСЬКУ ОДНОБІЧНУ ОЦІНКУ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ДЕКЛЯРАЦІЇ

Ялта. — Генеральний секретар КПСС Леонід Брежнєв минулого четверга, 14-го серпня, заявив групі американських конгресменів, які під проводом спікера Палати Репрезентантів Карла Алберта відбували офіційні відвідини Совєтського Союзу, що деякі частини Декляраціїї Европейської Конференції для справ Безпеки і Співробітництва „мають зобов'язуючий характер", а щодо інших постанов, то ССР може впровадить їх в життя щойно після договорів з окремими країнами. Л. Брежнєв недвозначно заявив конґресменам, що Москва мусить ще підписати окремі договори щодо введення в життя постанов, які отосуюся вільнішого обміну ідеями, людьми та інформаціями. Натомість він дав конґресменам до зрозуміння, що СССР вважає „зобов'язуючими" ті постанови Европейської Декляраціїї, які запевняють „непорушність існуючих кордонів", як також ті, що говорять про „невтручування у внутрішні справи країн".

Таким чином, як заявили деякі із американських конгресменів, які відбули понад двогодинну розмову із Брежнєвим, Совєтський Союз буде придержуватися Европейської Декляраціїї селективно, тобто впроваджувати в життя тільки ті постанови, які грозять закритій і засекреченій совєтській системі. Як видно, Брежнєв знову наголошував, що „зобов'язуючими" є нібито ті постанови, які стосуються кордонів і невтручання у внутрішню політику країн, хоча, як відомо, Европейська Декляраціяя по суті не є міжнародним договором і нікого легально не зобов'язує, а тільки покладає надії, що 35 держав, які її підписали, будуть її додержуватися.

Американські конґресмени, які після 8-денних відвідин СССР виїхали до Румунії, повідомили кореспондентів, що Брежнєв під час розмови з ними „обіцяв", що СССР не втручатиметься у внутрішні проблеми Португалії, як також сказав, що Москва піддержуватиме старання розв'язати конфлікт на Близькому Сході. Брежнєв також заявив, що потрібно ще кілька нарад між державним секретарем Генрі Кіссінджером та совєтським міністром закордонних справ Андрєєм Ґромиком заки дійде до остаточного договору між ЗСА та СССР щодо обмеження стратегічної атомової зброї.

НЕСПОКОЇ В ПОРТУГАЛІЇ ТРИВАЮТЬ, КОМУНІСТИ ГОТОВЛЯТЬСЯ ДО ВЕЛИКОЇ ПРОТИДЕМОНСТРАЦІЇ

Лісбона, Португалія. — Помимо заспокоюючих повідомлень португальського уряду, який твердить, що ситуація в країні починає стабілізуватися, пресові кореспонденти інформують, що країна переживає й далі велику політичну кризу, а в багатьох містах Португалії продовжуються антикомуністичні демонстрації і зудари з комуністами. Помимо того, що ген. Отельо Сараїва де Карвальго, шеф Служби Безпеки, вживає різних заходів, що б вдержати в армії сякутаку дисципліну, військовики, які поділені своїми симпатіями на кілька груп, продовжують бунтуватися проти теперішнього прем'єра Васка Гонсальвеса, який помимо попередньої заяви про ведення невтральної політики, своїми симпатіями хилиться до комунізму і у керуванні державою застосовує тактику комуністів. Деякі політичні спостерігачі є тієї думки, що якщо такий стан в армії потриває довше, то в будучому жадний уряд Португалії не зуміє вже привернути ранішої дисципліни серед військовиків.

Тимчасом, комуністична партія Португалії, маючи політичну і матеріяльну піддержу із зовні, починає ставити опір антикомуністичній більшості. Головна квартира комуністичної партії Португалії видала в неділю, 17-го серпня, офіційну заяву, що комуністи, помимо перестоpог, одобрили плян організації великої комуністичної маніфестації в осередку антикомунізму в місті Опорто, яка мала б відбутися у вівторок, 19-го серпня. Ця заява комуністів викликала побоювання, що у згаданому місті може дійти знову до бурхливих демонстрацій, а може навіть поважніших зударів між комуністами і антикомуністично настроєними масами народу. Деякі політичні партії розцінюють цей комуністичний плян, як акт провокації, бо ж відомо, що антикомуністи контролюють не тільки в Опорто, але в багатьох інших містах на півночі майже всю адміністрацію, яка може поставити в стан поготівля не тільки підлеглу її поліцію, але зорганізувати тисячі антикомуністів для розігнання комуністичного мітинґу. Військові частини в околлиці Опорто покищо не увійшли до міста і стаціонують 15 миль від міста в надії, що це діятиме заспокоююче на обидві ворогуючі сторони.

Прем'єр Ґонсальвес заявив 17-го серпня журналістам, що він свідомий, що країна переживає трудну ситуацію у зв'язку з нападом на його особу деяких політичних партій, але він не думає резиґнувати та що в теперішній ситуації ледво чи можливо було б залишити Португалію без уряду.

Мехіканський президент відвідує Кубу

Гавана. — У неділю, 17 серпня, мехіканський президент Люїс Ечеверрія Альварез прибув з офіційною візитою до Куби і на летовищі його вітав прем'єр-міністер Фідель Кастро, а на вулицях Гавани його вітало понад 500,000 кубинців. Це була перша зустріч між Ечеверією Альварезом і Кастром. Промовляючи на летовищі, мехіканський президент хвалив „здобутки кубинської революції" та її „перемогу над загрозами і натисками із зовні". Ечеверія Альварез твердив, що „кубинська революція, боротьба В'єтнаму і незалежність африканських держав" доказують, що тепер „настав час зміни" та що теперішня епоха вимагає тіснішої співпраці між країнами т. зв. „третього світу" для створення „більш справедливого і гуманного" світу. Президент Ечеверія Альварез відвідав 14 країн під час своєї теперішньої поїздки по різних частинах світу, а на Кубі плянує задержатися 4 дні. Перед поворотом до Мехіко Кастро і Ечеверія плянують обговорити спільні проблеми Куби і Мехіко, як також нову ситуацію, яка витворилася в Західній Півкулі після недавнього знесення політичних і економічних санкцій проти Куби Організацією Американських Держав.

В СССР ПРОДОВЖУЄТЬСЯ БОРОТЬБА ЗА ВИЗНАННЯ СТАТУС ПОЛІТИЧНОГО В'ЯЗНЯ

Ню Йорк (Комітет оборони політичних в'язнів). — На Захід продістався новий документ, написаний у концтаборах Совєтського Союзу в 1975 р., в якому подано процедуру боротьби за визнання статусу політичного в'язня. Цей документ кружляє в тюрмах і концтаборах СССР, де йде гостра боротьба в'язнів, щоб режим визнав їх як політичних, а не кримінальних в'язнів. Подаємо в українському перекладі повний текст цього, написаного російською мовою, промовистого документу.

Перехід на Статус Політв'язнів

—здійснення цього Статусу явочним порядком — відбувається в такій послідовності:

1. Пишеться Заява до вищих совєтських інстанцій, в першу черґу до Комісії Законодавчих пропозицій Верховного Совєта СССР, а також до аналогічних комісій своїх республік.

В Заяві висувається вимога — прийняти в законодавчому порядку Статус Політв'язнів, визнати — юридично і фактично — наявність в СССР політичних в'язнів. (Під сучасну пору виділяють „особливо небезпечних державних злочинців", але не всі вони — політичні; з другого боку, не всі політичні потрапляють до категорії „небезпечних державних").

Відповіді на таку Заяву, або взагалі не приходять, або приходять формальні відписи, не по суті. (За заяву, написану поміркованим тоном — не карали).

2. Не діставши, після упливу даного строку, жадної відповіді, або діставши на свою Заяву формальний відпис, політв'язень оголошує про те, що він має намір явочним порядком здійснити заложення Статусу (ті заложення, здійснення яких є в його можливостях):

а) відмовляється від праці;

б) публічно зриває зі свого одягу нашивки з прізвищем;

в) відмовляється виконувати вимоги адміністрації (наприклад, не з'являється на виклик адміністрації, не виходить на перевірку).

3. Починається ескаляція кар:

а) запроторення в ШЗО на продовжений час (наприклад, Гродецького тримали в ШЗО понад 70 діб, Сусленського — 25 діб...);

б) запроторення в ПКТ (приміщення камерного типу — таборова тюрма). В ПКТ той, хто оголосив про вихід на Статус явочним порядком — продовжує відмовлятися від праці і т. д.

в) відсилка до тюрми...

Ідея Статусу політичних в'язнів виникла в політичних таборах.

Передбачається, що в Статусі повинні міститися зокрема такі заложення:

Праця — не повинна бути обов'язковою і примусовою.

Те ж саме стосується політично - виховної роботи і професійно - технічного навчання і загальної освіти. (В'язнів не повинні карати або дискримінувати за ухиляння від участи в цих міроприємствах).

Не слід дозволяти на пониження людської гідности

(Закінчення на стор. 3-ій)

ВІДБУЛИСЬ ВСТУПНІ НАРАДИ В СПРАВІ ЗБІРКИ ФОНДІВ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 200-РІЧЧЯ ЗСА

Ню Йорк, Н. Й. (в. л.) — В п'ятницю, 15-го серпня ц. р. відбулись тут у приміщенні Народного Дому вступні наради в справі збірки фондів для здійснення запляновaної Крайовим Комітетом 200-річчя Американської Незалежности і 100-річчя українського поселення програми святкувань, зокрема програми Українського Тижня, який має відбутися від 15 до 21-го червня 1976 року у столиці ЗСА Вашінґтоні і яка включатиме однотижневе таборування української молоді на одній із площ столиці, різні мистецькі виступи, спортові змагання, політичні й культурні імпрези й закінчиться масовим українським здвигом біля пам'ятника Тарасові Шевченкові.

В нарадах, з огляду на вакаційний час, взяло участь тільки 10 осіб, представників Крайового Комітету і Крайових організацій, які застановлялися над методами переведення запляновaної збірки. Нараду відкрив і нею проводив заступник голови Крайового Комітету 200-річчя ЗСА і 100-річчя українського поселення мґр Іван Винник, а доповнюючі звідомлення і поради дали голова Йосип Лисогір і секретар Комітету мґр Іван Базарко.

Крайовий Комітет виготовив вже плян праці в ділянках: організаційній, видавничій, культурно - освітній, пропаґандивній, молоді та господарсько - фінансовій. Плян є виготовлений в тій надії, що всі українські організації, товариства і ширші круги громадянства виконають свій обов'язок та допоможуть перевести в життя заплянованy програму величного святкування 200-річчя Американської Незалежности і 100-річчя українського поселення в цій країні. Бюджет Комітету запляновaний на 250.000 долярів. Мґр І. Винник при тому відмітив, що зібравши власні фонди, можна буде пізніше одержати від АРБА (Федеральна Адміністрація 200-річчя Американської Революції), так звані дорівнювальні фонди, може навіть у висоті нами зібраних. І. Винник звернув увагу, що у збірку повинні включитися всі наші громадські, союзові, жіночі, молодечі та інші організації, а також церковні громади, відносно яких існує певне домовлення між Крайовим Комітетом та проводами наших Церков. Мґр І. Винник заповів, що на слідуючій нараді, яка відбудеться на початку вересня, буде створений окремий фінансовий комітет, що займатиметься практичним переведенням збірки.

Голова Крайового Комітету Йосип Лисогір поінформував зокрема про розмови у Вашінґтоні з АРБА, а мґр І. Базарко, крім додаткових фінансових інформацій, повідомив про відбуту нараду представників Крайового Комітету з молодечими організаціями. Поради відносно збірки і загальної програми висловлювали ще міністер Юліян Ревай, представник Пласту М. Винник та інші.

Першу нараду з представниками Крайових організацій закрив мґр І. Винник, подякувавши приявним та висловивши надію, що на слідуючу зустріч усі проводи наших центральних установ пришлють своїх репрезентантів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Заохота і зобов'язання

В Україні колись говорили, що кравець, одягаючи інших, сам ходить обдертим, а швець, взуваючи інших, сам бігає босий. Це можна б сказати в деякому відношенні і про „Свободу". Як Божий рік і рік за роком вона веде і розгортає безліч всіляких кампаній і збіркових акцій на прерізні цілі, однаково на так традиційні вже, як збірка Народного Фонду УККА, та принагідні, як колись пам'ятник Шевченкові у Вашінгтоні, Фонд Катедр Українознавства та безліч всіляких інших. Коротко — пам'ятає про всіх і всім допомагає, тільки не собі, хоча вона сама, — можна б сказати, — „робить боками". Колись у „Свободі" бодай один місяць жовтень був „місяцем добровільної доплати до передплати", але уже від років, як збіркові потреби громади на інші цілі почали постійно зростати, „Свобода" і цю свою акцію сама для себе припинила.

Очевидно, що в таких обставинах „Свобода" вже давно була б опинилась на великому газетному цвинтарищі та перейшла до „бувших", якби того майже спірально збільшуваного тягару коштів видання щоденника не перебрав її видавець, Український Народний Союз. Сьогодні ж бо прибутки „Свободи" від передплат від членів УНСоюзу не покрили б уже вповні навіть коштів паперу та поштової пересилки і з цих передплат „Свобода" не проіснувала б, мабуть, навіть половини року. Яким же „чудом" вона існує — зраджує бюджет УНСоюзу, який в цьому році в рубриці видатків з каси УНС включає кругло двісті тисяч долярів для „Свободи", в що не враховані понад 150.000 долярів, потрібних на закуп нових машин та зміни в системі друку й перенесення видавництва до нових приміщень.

Уже із сказаного можна собі уявити пресумний образ фінансового стану „Свободи" та найбільш серйозну загрозу для її майбутнього.

Але є в цьому і ясний промінь, що однаково заохочує, як і зобов'язує. Маємо на думці відгук загалу читачів на висилку цьогорічного календаря - альманаху. Висилаючи цей альманах, — до речі досить спізнено, — редакція і видавництво в супровідному листі прохали, як звичайно, переслати мінімальну заплату за календар і по можливості долучити до цього свою пожертву на пресовий фонд. Це один - одинокий раз в році, що „Свобода" не публічно, але в листах скромно згадує і про свої потреби. І сталось власне те, що заохочує і зобов'язує: відгомін читачів на цього листа побив усі дотеперішні рекорди, як щодо кількости тих, які відгукнулися та переслали заплату за календар і пожертву на пресовий фонд, так і щодо висоти пожертв, загальна сума якої переступила вже 20,000 долярів і пошта ще кожного дня доставляє дальші впливи, не зважаючи на рецесію та загальні економічні труднощі в країні. Очевидно, що одержана сума тільки в малій мірі зменшує видавничий недобір, але вона дуже збільшує охоту та силу не тільки встоятись і видержати трудні часи, але дальше поширювати та вдосконалювати цю нашу службу нашій громаді і правді, не зважаючи на безліч ще всіляких додаткових труднощів, включно з відходом на емеритуру чи смертю кваліфікованих працівників, яких не легко, якщо взагалі можливо, заступити відповідними новими силами.

При цій нагоді треба не тільки згадати, але й підкреслити, що всі ці складні проблеми і труднощі „Свободи" можна б куди легше, успішніше і цілковито розв'язати та двигнути на небувалі досі вершини видавництво із величезною користю для всіх, всієї нашої громади і української справи, якщо б кожний наш громадянин в Америці й Канаді вважав своїм особистим, як і громадським та національним обов'язком, стати членом Українського Народного Союзу, видавця „Свободи", англомовного „Українського Тижневика", дитячого журналу „Веселка" і десятків і десятків книг, включно з монументальною Англомовною Енциклопедією Українознавства.

І на кінець, разом з подякою за цьогорічну рекордову підтримку і заохоту для „Свободи", також одне додаткове прохання: пам'ятаючи про „Свободу", не забувайте також за інші видавництва і газети, бо всі вони потребують і очікують такої підтримки і заохоти збоку своєї громади та на неї заслуговують.

Кіссінджер цього тижня знову відвідає Близький Схід

Вейл, Колорадо. — Президент Джералд Форд у неділю, 17 серпня, повідомив, що державний секретар Генрі Кіссінджер цієї середи, 20 серпня, відлетить знову на Близький Схід, щоб розпочати „критично важливі" старання щодо сепарації ізраїльських і єгипетських військових частин на території Синайського півострова. Повідомлення Президента наступило після того, як ізраїльський уряд формально погодився на деякі „принципові умови" щодо переговорів із Єгиптом. Хоча секретар Кіссінджер не подав всіх подробиць, то все одно заявив, що Ізраїль погодиться забрати свої військові частини з гірських переходів Мітла та Гіді, а також з нафтових піль Абу Рудейс, захоплених під - час війни в 1967 році. Білий Дім плянує звернутися до Конгресу, щоб призначив для Ізраїлю 350 мільйонів долярів річно на покриття коштів закупу нафти на світових ринках взаміну за те, що Ізраїль звільнить єгипетські нафтові поля.

Секретар Кіссінджер сказав кореспондентам, що домовлення щодо сепарації військ Ізраїля та Єгипту не означає, що на Близькому Сході зразу прийде до миру, але заявив, що це правдоподібно буде „переходовий крок" до остаточного миру. Кіссінджер у середу, 20 серпня, плянує прилетіти до Тель-Авіву, а опісля відлетіти до Каїру. Під час цієї 10-денної поїздки на Близький Схід Кіссінджер рівнож відвідає Йорданію, Сирію і Савдівську Арабію, щоб обговорити можливості миру також з урядами тих арабських держав.

Я. ГАЙВАС

ПІД ТЯГАРЕМ МИНУЛОГО

На відтинку польсько-українських відносин працював і працює ряд людей з обидвох боків з наміром добитися покращання. Тут і там виникали польсько-українські товариства, а це вказувало, що поволі діло виходило поза особисті контакти. В неодному випадку затіснювалися зв'язки і співпраця теж на форумі міжнародних формацій, у яких співпрацюють представники більшої кількости поневолених народів. Як дотепер, це все були початки, було це ламання льодів, що дуже масивні. Бо з одного боку вони оперті на довгій історії обидвох народів, а з другого — підсичувані недавнім минулим. Це недавнє минуле залишило не на одному глибокі травми й фізичні близни, які дошкульно пригадують себе. Нашому поколінню приходиться нести цей важкий тягар минулого, якого не легко позбутися.

Як знаємо, на цьому відтинку не бракує ще й тепер свіжих застережень і причин до них. Застереження ці в першу чергу територіяльного порядку. Українці боліють втратою таких невіджалуваних територій, як Підляшшя, Холмщина, Грубешівщина, Посяння, а особливо — втратою Лемківщини, а багатьом полякам прямо неможливо погодитися з думкою, що „семпер фіделіс" Львів з його романтикою і неповторними історичними пам'ятками опинився поза межами Польщі.

Українці мають глибоко поховані в пам'яті антиукраїнські витівки польської державної адміністрації, а ще більше витівки великої частини польського суспільства, які наносили нам величезних шкод, а їм не принесли користи, а поляки не можуть нам забути нераз таки дуже дошкульних ударів з українського боку, які з одного боку були відплатними, а з другого — мали афірмувати нашу волю до життя.

Українці теж не можуть замикати очей на долю тих своїх братів, яким прийшлося жити в сучасній Польщі. Нас болить те, що у важких умовах для обидвох народів, коли варшавський уряд починає офіційно, хоч дуже нерадо, толерувати існування українців у Польщі, велика частина польського суспільства за неофіційною підтримкою того ж самого уряду далі не цурається гнобити українців у Польщі, заперечуючи їм будь-які прояви їхнього життя й творчости. Багато поляків зі свого боку думають, що українці були однією з головних причин упадку поверсальської Польщі. Може це і правда, але ж чи могли ми інакше поступати, як поступали? Ми ж боролися за своє життя, за своє місце під сонцем, а в такій боротьбі людина й нарід відповідають вогнем на вогонь і залізом на залізо.

Такий є стан і було б дуже нерозумно поминати його мовчанкою. Замиканням очей на дійсність дійсности не змінимо. Власне в тому й справа, щоб виразно та без промовчувань з'ясувати свою поставу обопільно, бо тільки тоді можливе створення кріпкого фундаменту під дальші заходи. Постає питання: що і як робити в такій складній ситуації?

Відповідь на це питання повністю залежить від сучасних конкретних життєвих інтересів обидвох національних спільнот. Отже, чого вимагає наше загальне добро, а чого вимагає їхнє загальне добро? Мобілізувати сили проти себе, поборювати себе взаємно, а чи може настав час, коли національні інтереси вимагають глибоких змін і пересунень? Коли умови життя обидвох народів змінилися, тоді прийшов час на зміни у взаємних стосунках, бож не живемо минулим, але сучасним, та шукаємо нових розв'язок для майбутнього, яке, можливо, лежить у площині зближення та співпраці.

Очевидно, що навіть у такій новій ситуації, якщо вона насправді постала, ані нам, ані їм немає чого забувати історичні факти. Історія, події минулого є нашими коріннями, що їх ми не можемо вимазувати зі своєї пам'яті. Конфлікти двох народів, особливо сусідів, це на протязі довгих століть явища щоденного порядку. Вони були не лише органічною частиною життя, але теж вони формували духовий зміст і фізичну поставу національних колективів. Та коли приходить час на зміни, тоді тих змін треба шукати і їх так само послідовно плекати, як колись послідовно було ведено боротьбу.

Одним з найвимовніших прикладів у цьому напрямі може бути історія відносин двох найближчих сусідів, двох передових націй західньої Европи, Франції і Німеччини. Як і ми, українці й поляки, виводяться вони в значній мірі з того самого пня. Хоч різного етнічного походження, вони на світанку своєї історії були щупко пов'язані багатьма вузлами. Ще сьогодні, — зрештою, напевно і назавжди, — ці дві нації сперечатимуться і матимуть однакові претенсії до Карла Великого і побудованої ним імперії. А після неї скільки кривавих і жорстоких конфліктів між ними, скільки жертв і втрат завдала одна сторона другій! Раз перемагали одні, то знов другі.

Уже в новіших часах німці стратили безповоротно дві прекрасні провінції на користь Франції — Альзас і Льотрінгію, — в яких на наших очах загибає німецька мова, гасне почуття рідно-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Василь Маркусь

ВАТИКАН ЗАПЕРЕЧУЄ

Останні Українські Дні в Римі викликали знову зацікавлення серед міжнародної преси. Одна пресова конференція спровокувала запитання на іншій, а окремі репортери ще шукали додаткових інформацій від різних менш чи більше „причасних осіб. Зреферуємо дальшу реакцію в Римі на той факт, що Українська Католицька Церква сама здійснює своє патріярхальне завершення.

Як відомо, пресова конференція, скликана 14-го липня недалеко базиліки Св. Петра Українським Патріярхальним Світовим Об'єднанням, мала назагал добрі пресові відгуки в Італії та світовій пресі. Програма конференції — експозе, запитання і відповіді — зосереджувалися довкола кількох проблем: критика українською стороною ватикансько - совєтського діялогу та замовчування в ньому становища Української Католицької Церкви на батьківщині, прийняття патріярхального устрою тією Церквою у вільному світі та українська реакція на лист Папи до Блаженнішого Патріярха Иосифа з 24-го травня з доновною відмовою визнати Патріярхат.

Зважаючи на те, що українські заяви набрали поважного розголосу, речники Ватикану досить скоро зареагували на це. На тижневій конференції пресового бюра Ватикану 18-го липня на цю тему були запитання журналістів. До них був приготований проф. Федеріко Алессандріні та давав добре передумані і заздалегідь підготовані відповіді. Він, очевидно, був ознайомлений з листом Папи до Блаженнішого Иосифа і на нього покликувався. На підставі звідомлень окремих агенцій подамо можливо найповніше становище проф. Алессандріні.

Коротко, але ясно, передала основні пункти двох становищ агенція Ассошіейтед Пресс. Нав'язуючи до української пресової конференції, АП подає, що українські речники заявили там, що „вони будуть уважати Кардинала Сліпого патріярхом з повними правами".

Про становище Ватикану АП повідомляє:

„Нинішня заява речника Ватикану Ф. Алессандріні стверджує, що Папа діяв згідно з церковним правом, яке постановляє, що патріярхи, котрі мають ширші права, як єпископи, та можуть призначувати своїх власних єпископів, здійснюють свою владу в межах точно визначеної території.

Алессандріні сказав, що Папа Павло двічі, вперше в 1971 році та недавно цього року, відкинув прохання, щоб зробити Кардинала Сліпого Патріярхом, влада якого мала б поширятися на всіх українців в межах і поза Совєтським Союзом. Таке прохання було повторно представлено українськими єпископами та мирянами на Заході".

Говорить Алессандріні

Ватиканське радіо та католицька агенція РНС подають детальнішу заяву проф. Алессандріні. Ось зміст, а подекуди й дослівний текст цього становища:

Речник Ватикану зазначив, що при двох нагодах Папа Павло повідомив Кардинала Сліпого про „своє негативне рішення" щодо патріярхату, при чому додав вислів — „принайменше під цю пору". Алессандріні зауважив, що в час останньої прощі до Риму „українські групи висловлюються про український патріярхат та надають цей титул Кардиналові Сліпому".

„Це питання, що його порушувано на протязі останніх дванадцяти років, — продовжував Алессандріні, — вже було обмірковане компетентними чинниками Святої столиці, яка, з уваги на канонічні причини, не прийняла прохання про встановлення патріярхату, що поширювався б на всіх українців в цілому світі". Він додав, що загально „відомо, що, згідно з нормами чинного тепер канонічного права, затвердженого Другим Ватиканським Собором... патріярхати мають юрисдикцію (лише) в межах патріярхальної території".

Алессандріні також сказав у своїй заяві, що Декрет Другого Ватиканського Собору постановляє, що встановлення патріярха зарезервоване Соборові або Папі. Вкінці він мав заявити, що „велика більшість українців католиків — миряни, священики і єпископи — прийняли таке папське рішення, розуміючи мотиви Святої Столиці. Тому, якими б не були наміри окремих людей, український патріярхат не існує".

Цією „резолюцією" проф. Алессандріні бажав авторитетно розв'язати важку і вже понаддесятирічну проблему патріярхального устрою Української Католицької Церкви, перекреслюючи не лише останнє самоздійснення цього устрою чинниками цієї ж Церкви та публічне поминання Блаженнішого Иосифа як Патріярха, але також заперечуючи Архиєпископські Синоди, їхні рішення та спільні пастирські послання нашої ієрархії.

Анонімна підтримка

Ми не дивуємося тому, що сказав голова Ватиканського пресового бюра Алессандріні та що думають куріяльні чинники. Вони були і є проти окремого українського католицького патріярхату, хоч любязно висловлюються й визнають Московський православний патрі-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує інж. Лев Яцкевич

ШУКАННЯ ЗА ЖИТТЯМ В КОСМОСІ

Про можливість існування такого життя говорив недавно в Сан Франсіско на симпозіюмі „Життя поза межами землі" в рамках 140-их загальних зборів Американської Асоціяції для Розвитку Знання, Карло Саґан, проф. Корнельського університету. На його думку можливість життя на інших плянетах нашої галяктики є така велика, що людство повинно зробити усі потрібні зусилля, щоб із ним увійти в контакт. Бо з перспективи найближчих ста років, ця подія стала б найбільшим досягненням в історії людства.

Покищо, мимо великих витрат на простірні досліди та будову астрономічних велетнів, на землі людині вдалося дослідити тільки мікроскопійно малу частину Всесвіту та тих зір, плянетарні системи яких були б в спромозі піддержати органічне життя.

Але існує багато доказів на те, що життя розповсюджене в Космосі доволі густо.

Впродовж 500 років людина завдавала собі питання, чи існує життя на тих мерехтливих цятках, які щоночі закосичують наше небо, а якщо ні, — то чи існує воно на інших плянетах нашої сонячної системи? Через 50 років від сьогодні ніхто більше не ламатиме собі голови над цим питанням, бо ця проблема буде остаточно розв'язана.

Наші діти будуть вчитися в народній школі про те, які форми життя існують на Марсі, Венері чи Титані (сателіті Сатурна) та з яких плянет Всесвіту ми одержали вже сиґнали про існування життя та форму їх цивілізацій.

На думку проф. Саґана сучасна ґенерація людей буде дуже винятковa в історії нашої плянети. Бо ми живемо в тому часі, в якому стало можливим проводити досліди за шуканням життя поза межами нашої землі.

Багато доказів, зібраних в лябораторіях світу, потверджує, що основні цеголки органічного життя розсіяні щедро в Космосі.

Наприклад, основні хемічні первні (елементи), потрібні для будови життя, знайдено на астероїдах, метеоритах та в міжзорянім поросі.

Кирило Поннамперума, професор в університеті Мериленд, зробив синтезу основних хемічних речовин, використовуючи ті хемічні первні, що існували в праматерії землі: водень, вуглець та азот.

На думку д-ра Саґана, експерименти, переведені проф. Поннамперумою доводять, що земля могла бути „молекулярним городом", в якому вирощувались всі будівельні цеглинки органічного життя.

Всі познаки вказують на те, що таких „молекулярних городів" було в космосі багато більше. До речі, майже всі хемічні експерименти над формуванням життя, переведені в лябораторії, наприклад, створення амінокислот та інших хемічних сполук, проводяться тепер природно на плянеті Юпітер та його місяцях.

Першою серйозною спробою простежити органічне життя на Марсі буде проєкт „Вікінґ", що буде вичалений на Марс 4-го липня 1976 року. Ця дослідна ракета буде устаткована пристроями для обсліду життя на „Червоній" плянеті, що дозволить науковцям - біологам знайти примітивні форми життя, такі, як мох, гриби та бактерії.

Недавня поїздка „Марінера„ повз плянету Марс виявила малу правдоподібність існування на ньому вищих форм життя.

Але знайдення хоч би найнижчої форми органічного життя матиме важливий вплив на нашу філософію та світосприймання. Бо таке найдення хоча б найменших слідів життя на Марсі було б потрясаючою подією в історії нашої цивілізації. У 1981-82 році НАСА вичалить у простір найпотужніший телескоп світу, що затьмарить своїми можливостями найбільші телескопи на землі: 200-інчовий телескоп на горі Паломар в Каліфорнії та 6-метровий (236-інчовий) телескоп у Кавказьких горах в СССР.

Новий „небесний" телескоп буде вагою 10 тонн та величиною в двічі більший за орбітний телескоп „Копернік", вичалений в простір 1972 року. Промір головного дзеркала цього „Відбивного" простірного телескопу матиме 1.6 до трьох метрів та кружлятиме на висоті 380 миль, себто практично в порожнечі, що дасть йому змогу поширити значно його відстань зору та поле його бачення. Практично цей телескоп буде в спромозі бачити в 50 разів менші зорі та на в 7 разів дальших відстанях за найбільші телескопи на землі. Це дасть йому змогу глянути глибше в простір Всесвіту та простежити можливість існування життя на інших плянетах.

Покищо наука виключає можливість безпосереднього контакту з тими далекими плянетами, але не виключає можливости контакту з ними електромагнетним шляхом.

ОЛЬГА МАК

ІСТОРІЯ ПОЛОВИНИ ВИШИВАНОГО РУШНИКА

(11)

Скопіювала мого рушника пані Марія Мудрик, від неї скопіювала пані Дарія Придаткевич (також тепер у Канаді, в Гемілтоні), а я почала вже думати над тим, чи й справді той рушник має якусь іншу, не лишень пам'яткову, вартість? Адже коли дві тямущі людини так високо його оцінили, то в тому мусить щось бути. А що мої приятельки були в того роду справах тямущі, я не сумнівалася.

Так після кільканадцяти років поневірянь і перележувань у скринях та валізах мій скалічений рушник урешті помандрував на стіну і зайняв належне йому почесне місце над іконами. Зміни не мав, тому, пірнувши два-три рази на рік у гарячу мильну воду, знову мандрував на стіну.

Я не посідаю особливо похвальних господарських прикмет, але прачка з мене ретельна і совісна — це вже мусять признати навіть і мої найзапекліші політичні противники. І цю ретельність після десяти чи дванадцяти років відчув на собі й рушник: вишивка поблякла, а полотно, хоч і вибілилося набагато, почало розлазитися. Щоб зарадити лихові, моя друга донька всі протерті місця терпеливо відреставрувала. Не просто церувала, а саме відреставровувала, педантично вкладаючи нитку до нитки. Це все ж таки видно, і я певна, що Ви ті місця зауважили.

Та врешті наступив день, коли рушник попросився на пенсію. Категорично! А в нас, на щастя, добробут уже під ту пору піднісся так високо, що ми без особливих труднощів стягнулися на шматок полотна й відповідну кількість ниток. Крестиків постановили не зменшувати, залишивши узір таким „лабатим", як на оригіналі, й засіли до роботи: я і мої дві доньки.

Часу у нас не було надмір, і вишивання тривало понад два роки. І за тих два роки я не лишень щиро уподобала рушник, але прив'язалася до нього, як до живої істоти. Кожний вусик, кожний накладений хрестик узору відновляли у моїй пам'яті химерні подробиці тих подій, у наслідок яких рушник потрапив у мої руки. Адже це був шматок життя! Короткий, правда, але все ж дуже характерний. Пригадувалися мені моя знайома з Хвастова, її голодна дитина, начальник станції, інститутська їдальня, мішок моркви і врешті пам'ятний день 21-го листопада 1933 року. Найбільше ж думала я про непорушну постать маломовної селянки, яка так промовисто определила ціну рушника: „Кілограм!" Щойно при вишиванні копії я до глибини збагнула весь трагізм отієї лаконічної відповіді, що в тогочасних обставинах не вимагала додаткових пояснень: кілограм — чого? І гризли моє сумління докори: адже могла дати тій згорьованій жінці свою нещасну трьохрублівку просто як поміч. Правда, тоді не мала б рушника, зате на праву шальку богині Правосуддя все ж упадала б якась пішинка у мою користь. Та шкода! Купуючи рушник, я просто над цим не подумала.

Питаєте, пане Маріяне, чи я вже мала щось написане, зв'язане з цим рушником. Ні, досі не мала — пишу про нього вперше. Хоч тоді, коли сиділа над вишиванням, часто хотіла написати. Це був якраз період моєї ще активної літературної діяльности, писання мало сенс і приносило вдоволення. Коло споживачів друкованого слова було широке, редакції щиро вітали надіслані матеріяли, відповідали, заохочували писати ще, а роботу винагороджували (саме в цей момент у мене через голову просмикується гадючкою хитренька думка: чи моя довголітня добродійниця „Свобода" ще далі тримається старих добрих засад?). Отже, і про рушник я б написала також, але на перешкоді постійно стояв брак якогось гідного закінчення. Цілий спогад, як я його не обдумувала, виглядав у моїй уяві, як байка без моралі. Гаразд, була зустріч з обікраденою жінкою, був голод, інститутська їдальня, морква, пироги з бебешками, придбання великого вишиваного рушника за ціну кілограма житнього хліба і народження доньки. І що з того? Все це були розрізнені компоненти, які не давали себе схопити в одне ціле. Як я вже згадувала Вам у листі, мені бракувало останнього завершуючого акорду. І цей акорд Ви мені підказали. Своєю фаховою оцінкою вишивки, своїм гарячим зацікавленням до чинників, що лежать поза площиною суто-фактичних даних, Ви кинули жмут світла, в якому всі відокремлені подробиці стали на свої місця, набрали барв, змісту, ожили й надали цій історії форми, потрібної для літературного твору. Трохи, правда, химерного композиційно, трохи невиразного щодо жанру (у вужчому розумінні цього слова), але все ж твору і все ж майже літературного, в якому і Ви, не хотячи, зайняли місце героя, і то немаловажного. І за це Вам щиро вдячна.

Історія добігає до кінця, і лишається лишень ще раз торкнутися справи „половини".

Дорогий пане Маріяне, я Вас дуже шаную, я Вас глибоко ціню за Вашу любов до скарбів української культури, але згадайте собі Франкового Лиса Микиту, як він оповідав про розподіл ковбас: „Та щоб вeі віддать — а дзуськи!" Прошу те „дзуськи" замінити лагіднішим словом і не взяти його у гнів, а мені дати Ваше розгрішення за вчинене над рушником варварство. Коли б я його не вчинила тоді, то довелося б його вчинити тепер. Я вважаю, що половина цієї пам'ятки по всім законом повинна припасти Вам. Але й Ви повинні признати, що на другу половину таке ж законне право має моя донька, прихід на світ якої так примхливо пов'язався з появою у нашій родині рушника. І моя донька ту другу половину береже, сховану у скрині. Може, колись і собі скопіює, може, передасть своїй доньці, але пам'ятка в родині повинна залишитися. Бодай половина. Рушник мусів бути розділений!

Я постаралася сумлінно написати Вам усе, що можна було про рушник написати. Що після цього лишилося з Вашої фантазії, яку Ви бажали заспокоїти, — не знаю. Зате, замість фантазії маєте правду.

На кінець, пане Маріяне, прийміть мої щирі-щирі побажання. Я бажаю, щоб половина мого рушника принесла Вам щастя, щоб наша громада оцінила Вашу шляхетну і безмірно-корисну, безмірно-важливу працю, я бажаю, врешті, щоб зібрані Вами скарби діждалися світлих часів і повернулися на ті землі, звідки вони походять — у вільну Україну.

Вітаю Вас від усього серця

Ваша Ольга Мак

(Кінець.)

ПІД ТЯГАРЕМ МИНУЛОГО

(Закінчення зі стор. 2-ої)

сти з Німеччиною й тільки невмирущі пам'ятки культури по обидвох боках Райну говорять про давню спільність тих провінцій з Німеччиною. Наші покоління є свідками, як німецькомовне князівство Люксембург виривається з германського кола й стає частиною французького світу. Ще на полях і горбах Люксембургу стоять пам'ятники люксембурзцям, полягли́м у боях з Францією, а вже в душах живих люксембурзців дя Франція стає провідною зорею. З другого ж боку сторінки французької історії, взагалі французька свідомість, виповнені по вінця і зформовані актами й картинами німецьких жорстокостей.

Та над цим усім рішуча рука державних мужів будує нову дійсність. В ім'я очевидних життєвих інтересів обидвох націй. Не йдеться тут і не може бути мови про резиґнацію однієї з них зі свого національного на користь другої. В ніякому разі, бо це була б короткотривала розв'язка, чи радше ілюзія, яка швидко закінчилася б невдачею й новими зударами, конфліктами й війнами. Серед зовсім нових умов обидві нації суверенно шукають поєднаними зусиллями нових спільних шляхів і методів для задоволення обопільних інтересів, не забуваючи про повне збереження свого історичного минулого, своїх національних особливостей, як єдиної і неповторної бази.

Ідеться навіть про утривалення й розбудову цих особливостей, бо вони, власне, є внеском у формування майбутнього. У візії великого де Голя, якого за його життя велика частина французів недоцінювала, зневажала і змішувала з болотом, а тепер ступає у його сліди, зате в деяких міжнародних колах, головно колах безнаціонального великого капіталу ще й далі не хотять слухати про його ім'я, це була „Европа батьківщин". Тобто Европа, в якій кожна нація має своє місце, своє повне, ніким незаперечне право на державну самостійність, а один народ допомагає другому в обороні тієї самостійности, в її скріплюванні, а не шукає й не прагне його знищення. Митна юнія, спільні господарські підприємства, розділ і консолідація господарських функцій, а в майбутньому спільний парлямент і інші наднаціональні установи не лише не заперечують будьяких виявів національного, його глибокого, незамінимого змісту, але причиняються до його увипуклення й зміцнення.

Можливо, що культура однієї нації старша від культури другої; можливо, що в тій чи другій ділянці, в тих чи інших виявах, одна чи друга нація мають більші осяги. Та проте осяги одних й других є рівноцінні і їх усіх треба однаково берегти й розбудовувати. Їх творив народ на протязі своєї довгої історії, й немає нічого в світі, що могло б їх заступити. Мови Ґете й Мольєра, вежі катедр у Раймсі і Кельні, музика Бетговена й Берліоза чи Бізе однаково єдині й незаступимі. І нікому з тих народів навіть не приходить на гадку додуматися до якогось „старшого брата", або вигадати таку троглодитську дивовижу, як „мова великого Леніна", що мала б заступати рідні інші мови, або „істінно русская культура" що мала б проковтнути всі інші національні культури. Такі відсталі погляди могли тільки злозачатися і вилягтися в закислих душах російських шовіністів і „богоіскателів", які вважають свій народ „богоносцем", а інші гіршими. На щастя цього роду постава належить у світі до минулого, до пройденого етапу, вона ще тільки покутує серед наших північних сусідів. На жаль, не тільки червоних, але й інших кольорів.

Отже, якже ж тоді бути нам з нашими сусідами, поляками? Чи ті розмови і зустрічі, щораз частіші статті й журнальні інтерв'ю, спільні товариства й спільні початкові виступи є ознакою й передвісником глибокої життєвої течії, яку слід зміцнювати, щоб вона стала якнайскорше домінуючим чинником у житті обидвох народів, а чи це тільки переходове явище, продукт тимчасових, швидко проминаючих передумов, після занику яких стан всебічної конкуренції, заперечень, конфліктів і боротьби поверне назад?

Рішати про це мусять і будуть не сантименти й ресантименти, настрої й ремінісценції минулого, хоч які вони глибокі, але, як це вже сказано вище, холодно продумані й зважені інтереси обидвох народів та їхня свідома воля. Тільки тоді обидві сторони можуть шукати спільних розв'язок і сполучення їхніх енерґій, коли це в однаковій мірі відповідатиме їм обидвом. Коли ж цього не буде, тоді всяка домова в будь-якій ділянці буде короткотривалою й кінчатиметься розходженнями, огірченням, та взаємними обвинуваченнями. Бо домовляються і співпрацюють тільки рівні!

ВАТИКАН ЗАПЕРЕЧУЄ

(Продовження зі стор. 2-ої)

ярхат. Але таку позицію починає заступати й дехто з української католицької ієрархії, а вислів цьому дано в одному пресовому інтерв'ю. Зрозуміло, що кореспонденти намагалися дістати опінію до цих контроверсійних для них справ від когось з української ієрархії. До скількох Владик вони зверталися, важко сказати. Але про одну реакцію подає католицька аґенція НС. Мова йшла в інтерв'ю про заяви мирянських діячів на пресовій конференції 14-го липня, зокрема про гостро критичні виступи на адресу Ватиканської дипломатії та про відмову Папи визнати український Патріярхат. Крайова Католицька Аґенція подає:

„Один єпископ українського обряду, що був на прощі разом із тисячами українців, заявив, що професор Маркусь (ствердження якого пресові повідомлення широко цитували) представляє меншість.

Єпископ, що прохав не подавати його прізвища, сказав: Проф. Маркусь не репрезентує більшости ієрархії, священства та мирян українського обряду... Більшість українців католиків відмовляють приєднатися до непослуху Святішому Отцеві".

А далі в інтерв'ю з НС агенцією цей єпископ сказав:

„Біля чотирьох тисяч українців з вільн. світу зібралися тут, щоб відсвяткувати Святий Рік літургією 12-го липня. В цій групі взяли участь 21 єпископ, та 80 священиків".

14-го липня Кардинал Сліпий скликав синод єпископів і лише п'ять з'явилися. Потім він скликав збори священиків і лише 23 прибули".

Цими додатковими „інформаціями" неназваний єпископ висловив свої погляди на справи патріярхального устрою та зайняв своє становище до Блаженнішого Патріярха, яке недалеко відбігає від того, що його висловив Алессандріні.

ДЕТРОЙТСЬКА ОКРУГА УНС

(Закінчення зі стор. 1-ої)

поселення в цій країні, про відкриття в Ню Йорку бюра представництва СКВУ для посилення акції в обороні людських прав в Україні, та про зустріч представників етнічних груп (в тому проф. Л. Добрянського і доповідача від українців) з президентом ЗСА Джералдом Фордом. Він переповів хід цієї зустрічі, а зокрема зміст заяв та апелів українських представників до Президента ЗСА перед його виїздом до Гельсінок.

Головний секретар Володимир Сохан подав у своїй доповіді інформації про стан членства УНСоюзу і вислідн членської кампанії та низку порад відносно ведення членської кампанії, її можливостей та способів підходу до молодих проспектів. Вкінці головний секретар насвітлив ролю і вагу в українському житті „Свободи" й Українського Народного Союзу, в якому найшли поєднання і спільну базу моральні та матеріяльні надбання, та який ставить їх на службу українському народові.

Обласний організатор Богдан Дейчаківський звернув увагу на те, що ровесники УНСоюзу — союзи інших національних груп в Америці мають більше членів та багатші. Він ствердив все ще брак належного зрозуміння серед українців до життьового забезпечення, продаж якого, як невидимого товару, значно складніша. Обласний організатор закликав секретарів Округи до співпраці, пропонуючи їм допомогу у членській кампанії, коли вони подбають наперед про списки та адреси проспектів. Вкінці він ствердив, що Округа Детройту виконала досі тільки 35% квоти нових членів, тоді коли Клівленд вже осягнув 64% своєї квоти, та вичислив найбільш успішних в Окрузі організаторів: Романа Татарського — 34 нові члени, Петра Федика — 11, Петра Залугу — 7, Ольгу Марущак — 6, Григорія Корбяка — 6, та д-ра Атанаса Слюсарчука — 5.

В дискусії, яка вив'язалася після доповідей, взяли участь Петро Семеген (оборона людських прав і можливості співпраці в цій ділянці з жидами), Ярослав Дужий (більше уваги в „Свободі" віддаленим українським осередкам та якість реклям УНСоюзу на радіопрограмах) і д-р Василь Котик (про потребу сконсолідованих зусиль більшого числа українців для успіхів української справи).

Голова Окружної Управи Володимир Дідик склав подяку секретарям Петрові Залузі за 3 аплікації і д-рові Атанасові Слюсарчукові за одну аплікацію, що їх вони принесли на збори, заповів започаткування реклям УНСоюзу на місцевій українській радіопрограмі і закликав союзовців взяти участь у першій Службі Божій о. Івана Ващука, головного контролера УНСоюзу, та в святковому обіді після Богослужения. Вкінці він подякував всім за участь у зборах та закрив ці організаційні наради Округи.

Президент внесе клопотання до Найвищого Суду в справі мита на нафту

Вейл, Кольорадо. — Хоча президент Джералд Форд ще офіційно не заявив, що старатиметься, щоб Найвищий Суд ЗСА уневажнив рішення Федерального Апеляційного Суду, що він, тобто Президент, не мав права підвищувати на 2 доляри мита на кожну бочку імпортованої нафти, як це він зробив цього року, то пресовий секретар Білого Дому Рон Нессен у середу, 13 серпня, заявив, що президент Форд правдоподібно таки внесе апеляцію до Найвищого Суду, щоб в принципі встановити право Президента підвищувати мито. Як відомо, минулого понеділка Федеральний Апеляційний Суд рішив, що Конґрес надав Президентові право обмежувати імпорт нафти тільки встановленням квоти, але не підвищенням мита. Нессен сказав, що хоча президент Дж. Форд може вимагати рішення Найвищого Суду в цій справі з принципових причин, то все одно сам може рішити знести встановлені ним підвишки в миті, щоб запобігти надмірним підвишкам в цінах, коли з кінцем серпня перестане діяти закон, який надає Урядові право контролювати ціни нафтових продуктів.

В ЮГОСЛАВІЇ АРЕШТАВЛИ 6 ПРОМОСКОВСЬКИХ ДИСИДЕНТІВ

Београд. — Югославські поліційні чинники повідомили, що вони арештували 6 просовєтських дисидентів, підозріваючи їх у нелеґальній діяльності на користь Совєтського Союзу. Офіційна пресова аґенція Югославії „Танюґ" подала тільки одно прізвище ув'язненого, а саме Дусана Ерціца, пенсіонера, який до 1950 р. був заступником прем'єра хорватської Республіки.

В СССР ПРОДОВЖУЄТЬСЯ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

в'язня; зокрема, в'язень не повинен бути змушеним носити одяг спеціяльного зразка, носити іменні або камерні знаки - бірки - нашивки, стригти волосся, скидати шапку і вставати з місця перед представниками адміністрації тощо.

Слід усунути обмеження на придбання в'язнів — на гроші, зароблені ним чи одержані від інших осіб (рідних чи не рідних) — на продукти харчування, а також на одежу, на предмети першої необхідности, на письмові приладдя, на ліки.

Повинні бути усунені обмеження на передачі або посилки (пачки) в'язням — від рідних чи інших осіб — на продукти харчування, одіж, предмети першої необхідности, письмові приладдя, ліки (дозволені в СССР, літературу (незаборонену в СССР).

Повинні бути усунені обмеження побачень з рідними й іншими особами.

Повинні бути усунені обмеження в листуванні. Повинні бути усунені обмеження в користуванні тією чи іншою мовою на побаченнях, в листуванні тощо.

Повинні бути усунені обмеження на придбання літератури - книг, періодичних видань, — що видаються в СССР, а також закордоном (якщо розповсюдження їх у СССР не заборонене законом).

Не мають мати місця примусові обмеження контактів і зносин поміж в'язнями, які перебувають в однім місці позбавлення волі.

Не повинні заборонятися зустрічі, збори в'язнів, зокрема збори, на яких відзначаються пам'ятні дні, індивідуальні, історичні тощо (без участи адміністрації).

Не повинні зазборонятися об'єднання за конфесіями.

Не повинно заборонятись виконування релігійних обрядів, індивідуальних і колективних.

Не повинно заборонятись зайняття самоосвітою, мистецтвом тощо.

Самодіяльні організації в'язнів не обов'язково повинні функціонувати під контролею адміністрації.

Погляди чи переконання в'язня не повинні бути причиною або приводом для його покарання чи дискримінації (погіршення матеріяльного чи правового стану) збоку адміністрації; це саме торкається поведінки в'язня, якщо вона не являє собою будь-яких дій, за які кримінально карається.

Не слід застосовувати зменшення харчування в'язня в залежності від його поведінки; це саме стосується житлово - побутових умов, одягу, постелі тощо.

Приміщення, в яких утримуються в'язні (сплять, харчуються, навчаються тощо) повинні відповідати діючим громадянським нормам і санітарно - гігієнічним вимогам.

Із в'язнів не повинна стягатися плата за ці приміщення, так як і за утримування місць позбавлення волі, за охорону тощо.

Медичне обслуговування, здійснюване медичним персоналом місць позбавлення волі, не повинно залежти від поглядів, переконань або поведінки в'язня.

В'язневі повинно бути надане право запрошувати медичних працівників (не за рахунок адміністрації) з метою дістати медичну допомогу, огляди, консультації.

В'язневі повинно бути надане право замовляти-купу- за межами місць позбавлен- вати необхідні йому ліки поня волі або ж діставати їх у посилках, передачах від рідних та інших осіб.

Не слід обмежувати перебування в'язня на свіжому повітрі.

В жадному випадку не сміє допускатися покарання-тортури, такі як запроторення в карцер або ШІЗО.

В'язням, які бажають працювати, повинна бути дана така можливість. Умови праці повинні відповідати загальногромадянському законодавству про труд. Оплата праці повинна відбуватися за нормами й розцінками, які діють у народному господарстві СССР. Не сміють відбуватися відраховування з зароблених грошей на видатки утримування місць позбавлення волі, а також за той мінімум харчування, приміщення й одяг, які мають видаватися ув'язненому безкоштовно. Режим, умови утримання в'язнів повинні регляментуватися тільки гласними законами (а не таємними чи напівтаємними наказами й інструкціями); кожний ув'язнений, а також будь-які інші особи повинні мати право й можливість вільно ознайомлюватися з цими законами.

Політв'язні, тобто особи, яких осуджено за звинуваченням про порушення закону з політичних, національних чи релігійних мотивів, або ж звинувачені й осуджені за цими мотивами (наприклад, осуджені за звинувачення у „антисовєтській агітації і пропаганді", у „зраді батьківщини", в „злочинах, що посягають на авторитет совєтського державного і суспільного ладу" і т. п.) — повинні утримуватися в ув'язненні окремо від інших засуджених.

Політв'язень повинен утримуватися в місцях позбавлення волі на терені тієї союзної республіки, в межах якої були здійснені ті дії, які йому інкримінуються.

Місця позбавлення волі не повинні бути розташовані у місцевостях з тяжким, шкідливим для здоров'я кліматом, а також в тяжкодоступних районах.

В'язні повинні мати право діставати гроші від рідних і інших осіб та вільно розпоряджатися своїми грошовими засобами.

З метою забезпечення дотримання законности й обмеження сваволі збоку адміністрації, необхідно, крім існуючої системи прокурорського нагляду й системи контролі збоку громадськости СССР, дозволити також контролю збоку міжнародних громадських організацій (наприклад, таких як Міжнародний Червоний Хрест, Міжнародна Амнестія). В'язневі мусить прислуговувати право відклику до преси, союзної й закордонної, до союзних і закордонних організацій і окремих осіб.

При цьому, той, що апелює, не повинен бути наражений на небезпеку кари „за недозволені вирази" тощо. Невірність відомостей, висловлених в апеляції, із справжнім станом речей повинна бути встановлена при участі представників незацікавлених і незалежних від совєтської адміністрації організацій і авторитетних осіб.

Повинні існувати право і можливість — представникам громадських організацій, союзних і міжнародних; представникам преси, союзної й закордонної; громадським діячам; діячам культури, незалежно від того, громадянами якої країни вони є, — відвідувати місця позбавлення волі політв'язнів, знайомитися з умовами утримання політв'язнів, зустрічатися і розмовляти з ними. Контроля незалежної міжнародної громадськости необхідна для захисту політв'язнів від посягання на свободу їх совісти. В СССР, згідно зі ст. 123 Конституції, керівним ядром будь-якої державної і громадської організації є керівна партія — КПСС, яка провадить непримиренну боротьбу з тими політичними, релігійними переконаннями й національними поглядами, за які осуджено багато політв'язнів або які були мотивами тих дій, що (політв'язням) інкриміновано.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА, Ч. 16.

Д. Курись, Вруклейвен	$ 12.00	В. Дзюблик, Вовлінг Ґрін	2.00
Т. Демер, Ракі Рівер	10.00	П. Длябога, Мейплвуд	2.00
Д-р К. Рогозинський, Ривердейл	10.00	Д-р М. Іваницький, Лакпорт	2.00
Е. Грабовецький, Трентон	7.00	П. Ікалович, Маямі Віч	2.00
І. Кровіцький, Дірборн Гайтс	7.00	Д. Зінь, Віндсор	2.00
В. Петлюра, Гемилтон	7.00	Я. Клунь, Стовні Крік	2.00
Д-р Т. Артемович, Рочестер	5.00	А. Кондира, Врістоль	2.00
В. Вриґідир, Монтреаль	5.00	Д. Кравець, Чікаґо	2.00
О. Волоско, Тандер Вей	5.00	С. Крисалка, Мейкен	2.00
І. Глива, Воррен	5.00	Я. Кулинич, Нікольсон	2.00
О. Дармохвал, В. Орандж	5.00	Р. Лесів, Вудбайн	2.00
О. Касюхнич, Ст. Кетринс	5.00	О. Малацук, Пассайк	2.00
М. Кічула, Елкінс Парк	5.00	І. Маречко, Клівленд	2.00
М. Кобзей, Рочестер	5.00	В. Мацук, Балтимор	2.00
Ф. Когут, Вруклин	5.00	С. Мельник, Перт Амбой	2.00
М. Сухорський, Елизабет	5.00	П. Микуляк, Вілмінґтон	2.00
В. Феден, Кенсас Сіті	5.00	І. Назар, Голливуд	2.00
В. Федорчук, Мінеаполіс	5.00	І. Невара, Вайлдвуд Крест	2.00
І. Світ, Елмгурст	3.80	М. Негеля, Крам Лин	2.00
І. Войко, Нокс	3.00	Д. Олеярчик, Клівленд	2.00
М. Вербянський, Клівленд	3.00	А. Підвербецький, Скенектеді	2.00
Д. Іванцко, Марінет	3.00	П. Приходько, Трентон	2.00
В. Зарицький, Ню Йорк	3.00	А. Рибчинський, Омаґа	2.00
О. Зарічний, Сиракюз	3.00	И. Саноцький, Кліфтон Гайтс	2.00
М. Л. Кобрин, Болдвин	3.00	Р. Ю. Свистун, Ірі	2.00
М. Корінець, Лос Анджелес	3.00	Н. Семчишин, Лос Анджелес	2.00
О. Кульчицький, Ню Йорк	3.00	І. Сеньків, Детройт	2.00
О. Лободоцький, Лівонія	3.00	Д-р Я. Сидоряк, Гілсборо	2.00
П. Одарченко, Такома Парк	3.00	С. Стельмах, Лівонія	2.00
М. Періг, Віндсор	3.00	П. Стецький, Торонто	2.00
А. Ваґан, Детройт	2.00	І. Ткач, Маямі Віч	2.00
П. Вазик, Айслінґтон	2.00	Д-р Р. Топольницький, Вілліямсвілл	2.00
Д. Вакум, Флашінґ	2.00	В. Тустанівський, Детройт	2.00
М. Варан, Скарборо	2.00	В. Фіцик, Вілбреґем	2.00
В. Відула, Окала	2.00	Я. Флюнт, Вінніпеґ	2.00
М. Відюк, Детройт	2.00	Г. Хрущ, Тандер Вей	2.00
Д. Войко, Ейстон	2.00	М. Черник, Вронкс	2.00
П. Врама, Чікаґо	2.00	А. Б. Чурма, Гікори Гіллс	2.00
А. Варчак, Йонкерс	2.00	В. Ягла, Гетборо	2.00
Проф. д-р Г. Гагарин, Джерзі Сіті	2.00	Г. Вавелко, Міннеаполіс	1.00
Ю. Ганкевич, Керґонксон	2.00	М. Войко, Ірвінґтон	1.00
І. Гончар, Ром	2.00	М. Гавур, Кент	1.00
І. Грекор, Воффало	2.00	І. Ґераско, Кристал Лейк	1.00
А. Гулька, Орляндо	2.00	С. Іваницьки, Акрон	1.00
Н. Давискіба, Маталан	2.00	М. Кадиґроб, Трентон	1.00
С. Даниленич, Говард Віч	2.00	М. Ласка, Воррен	1.00
М. Дарчук, Пітсфілд	2.00	В. Панікар, Сан Дієґо	1.00
В. Дембич, Вінніпеґ	2.00	І. Пахолюк, Вирлінґейм	1.00
І. Деміів, Детройт	2.00	Б. М. Полец, Міннеаполіс	1.00
І. Демчук, Форест Гіллс	2.00	М. Стасів, Рочестер	1.00

ЛИСТА, Ч. 17.

В. Фриз, Флашінґ	$12.00	Я. Ковальчук, Торонто	2.00
І. Віщур, Детройт	10.00	Г. Козар, Сілвер Спрінґ	2.00
Я. Войцаровський, Чікаго	10.00	Д. Криновик, Ірвінґтон	2.00
А. Герман, Мейвуд	10.00	А. Кумферт, Крімрідж	2.00
В. Мельник, Торонто	10.00	В. Кушнір, Воррен	2.00
Т. Шлапак, Ст. Пітерсбурґ	10.00	І. Кушнір, Ірвінґтон	2.00
С. Влажків, Торонто	7.00	Е. Лапчак, Ню Йорк	2.00
С. Воднарчук, Ню Йорк	7.00	В. Лисий, Детройт	2.00
С. Гаврищ, Філядельфія	7.00	І. Ліщинський, Чікаґо	2.00
В. Доляк, Асторія	7.00	А. Лободоцький, Дірборн	2.00
М. Запухляк, Твін Лейкс	7.00	Манастир св. Йосафата, Ґлен Ков	2.00
І. Стахура, Янґставн	7.00	В. Матковський, Чікаґо	2.00
В. С. Штанґл і В. Стеткевич, Делрей Віч	7.00	І. Мовчан, Монтреаль	2.00
А. Щурко, Чікаґо	7.00	Д. Олейник, Філядельфія	2.00
П. Восик, Гемтремк	6.00	А. Петрик, Смокі Лейк	2.00
А. Сивуляк, Філядельфія	6.00	Т. Попик, Кліфтон	2.00
О. Л. Козак, Торонто	5.00	М. Пулк, Акрон	2.00
Т. Моторний, Вашінґтон	5.00	С. Пущинський, Брідждпорт	2.00
І. Савчак, Перт Амбой	5.00	І. Решетилович, Детройт	2.00
Т. Стефанюк, Детройт	5.00	І. Рипянський, Вронкс	2.00
Т. Скоциляк, Торонто	4.00	М. Різник, Рочестер	2.00
Т. Барабаш, Гартфорд	3.00	С. Романків, Гартфорд	2.00
Р. Олещук, Орандж	3.00	М. Свистунів, Ст. Пол	2.00
М. Сернеік, Чікаґо	3.00	М. Селешко, Торонто	2.00
А. Тарадайка, Перу	3.00	І. Сквіртнянський, Вудгейвен	2.00
М. Кудрик, Трой	2.30	А. Смук, Віллимантик	2.00
В. Баран, Джамайка Плейн	2.00	В. Стахів, Джемейка	2.00
Г. Вебко, Клівленд	2.00	И. Тимечко, Клівленд	2.00
С. Везушко, Воффало	2.00	М. Тіцький, Ірвінґтон	2.00
В. Вожик, Вирбенк	2.00	С. Туревич, Байон	2.00
ОО. Василіяни, Бедфорд	2.00	Г. Турчак, Феніксвілл	2.00
І. Ващук, Дірборн	2.00	А. Тхір, Ґерлей Фоллс	2.00
В. Венґер, Ляс Веґас	2.00	А. Цап, Вруклин	2.00
І. Вербовський, Лонґ Айленд Сіті	2.00	В. Церковник, Пасадіна	2.00
М. Вилка, Торонто	2.00	В. Чучук, Вотерфорд	2.00
І. Вовчик, Детройт	2.00	І. Шевчук, Чікаґо	2.00
Д. Воловодюк, Ню Провіденс	2.00	І. Шкільник, Торонто	2.00
П. Г. Вонс, Філядельфія	2.00	И. Юзвін, Ратерфорд	2.00
А. Гриневич, Бедфорд	2.00	М. Юречків, Торонто	2.00
Е. Гусак, Керґонксон	2.00	Ю. Яцусь, Піскатавей	2.00
С. Ґеба, Ляшін	2.00	А. Ващта, Ст. Джозеф	1.00
М. Денис, Чікаґо	2.00	П. Головачук, Кліфтон	1.00
М. Дикий, Чікаґо	2.00	В. Гац, Ровм	1.00
Ю. Дубецький, Джерзі Сіті	2.00	Г. Кіляр, Ню Йорк	1.00
Д-р В. Іванович, Севен Гіллс	2.00	С. Коваль, Гарфілд	1.00
О. Іванюк, Вудгейвен	2.00	К. Лукач, Вілкес Вер	1.00
М. Жеребецька, Саскатун	2.00	В. Мудрий, Детройт	1.00
Г. З. Жеребняк, Акрон	2.00	О. Палагицький, Мейнвілл	1.00
Г. Задурович, Детройт	2.00	І. Сціленний, Джанставн	1.00
		Ю. Сціленний, Конемау	1.00
		І. Тромса, Тромбул	1.00

В глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що 15-го серпня 1975 р., несподівано, відійшла у Вічність наша Найдорожча МАТИ

бл. п.

СОФІЯ САВРАС

урodж. в Золочеві, Україна.

ПАНАХИДИ відбудуться в понеділок, 18-го серпня, в годині 7:30 вечора і у вівторок, 19-го серпня, в годині 8-ій веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку при 7-ій вулиці.

ПОХОРОН відбудеться в середу, 20-го серпня 1975 р. о годині 9:30 рано до церкви св. Юра в Ню Йорку, а відтак на цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

ДІТИ, ВНУКИ І ПРАВНУКИ
БЛИЖЧА І ДАЛЬША РОДИНА

Школа Українознавства в Трентоні

Трентон, Н. Дж. (юко) — При організаційній співпраці проф. Теодори Рудь, д-ра Лариси Онишкевич, д-ра Анни Власенко-Бойцун, д-ра Теодозія Самотулки, д-ра Богдана Корчмарика, д-ра Омеляна Грималяка, інж. Любомира Онишкевича та за піддержкою батьків шкільної молоді й місцевих молодечих організацій — у 1973 році основано в столиці стейту Ню Джерзі Вищі Кляси Школи Українознавства. Ця школа стала продовженням навчання української молоді в місцевих парафіяльних школах — католицької — св. свщм. Йосафата (парох о. Володимир Грабець) та двох православних — св. Юрія Переможця (настоятель о. Микола Гаета) і Пресвятої Тройці (настоятель о. Богдан Желехівський). До того часу, молодь, що кінчала американські „Гайскули" та закінчила нижчі кляси в парафіяльних школах—продовжувала навчання в подібних школах Українознавства в Філядельфії й Ньоарку, що було пов'язане з великими невигодами так для молоді як і для самих батьків, яких наслідком таких нескладних обставин ставало щораз го менше.

У шкільному році 1973-74, були в дії тільки дві кляси (7-ма та 12-та) з 11-ти учнями. Навчання подавали: проф. Теодора Рудь, Марія Залеська, д-р Ляриса Онишкевич, д-р Богдан Корчмарик та інж. Любомир Онишкевич. Релігія навчали оо.: Володимир Грабець, Богдан Желехівський і Микола Гаета.

В поточному шкільному році 1974-75, школа поповнилася учнями до числа 33 та новими учителями: Галина Костюк і д-р Омелян Грималяк, що разом з попередніми учителями навчали молодь вже в п'яти клясах від 7-ої до 12-ої включно. Додатковими у ч ителями, що заступали хворих, або перешкоджених постійних учителів, в поточному шкільному році були: мґр Дарія Кузик, мґр Арка Оленська, мґр Петро Геврик, д-р Теодозій Самотулка, Люба Крупа і Віра Струк. Остання, кромі навчання, у формі різної допомоги сприяла школі своїми постійними послугами.

При школі зорганізовано спільно з Пластом шкільну бібліотеку, яка за дуже жертвенною співпрацею пл.сен. Павлини Скремети, поповнюється щоразто новими книжками і виданнями з обсягу українознавства.

При Школі існує Батьківський гурток, що під головуванням інж. Олександра Струка та з видатною співпрацею скарбника Александри Обаранець дбає за постійне вивінування школи в конечні приладдя, шкільні таблиці, мапи, прозірки, картини, ґльобуси, лавки тощо, як також постачає для школи конечні матеріяльні ресурси на постійні видаткування.

Учні школи під опікою учителів беруть участь в місцевих релігійних, національних та громадських імпрезах. Більшість учнів це — члени місцевих молодечих організацій — „Пласту", „Сума" і „Одум".

На закінчення шкільного року, в неділю 1-го червня ц.р. учні школи, під проводом своїх учителів і батьків виїздили окремим автобусом (разом 45 осіб) до Ню Йорку на „Скитську Виставку" в Метрополітен Музеї та на оглядини постійної музейної виставки в Українському Інституті Америки. Зацікавлення експонатами, а головно фальшивими інформаціями та написами про Україну, перемішання назовництва СССР — Росія - Україна, про що вже писала наша преса, викликали в молоді зовсім зрозумілі емоції, які виявлялися в голосному опонуванні (тут дуже придалася нашій молоді англійська мова!) та спростовуванні фальшивих інформацій, що знову викликали в численних дорослих відвідувачів співзвучні коментарі, співчутливі дискусії з молоддю й неприховані овації на честь молодих пропаґандистів. Тут на ділі, а не на словах, показалася істина, що тільки в українській школі, українська молодь набирає справжнє знання про Україну й її культурні надбання, що у відповідну пору і на відповідному місці перетворюється в патріотичні почування й відважне, ніколи не режисероване самовиявлення цих почувань. Пропаґанда для добра і слави нашої Батьківщини з боку української молоді знайшла тут якнайкраще приміненння. В той день музейні „ґайди" та сторожі порядку мали повні руки роботи, слідкуючи крок в крок за молодими українськими пропаґандистами...

В Українському Інституті Америки трентонських гостей привітав, як завжди ввічливий директор Інституту, міністер Юліян Ревай, а кустар Музею Іванна Петровська, дуже точно й фахово пояснювала їм усі багаті та безцінні музейні експонати та мистецькі картини й кераміку мисткині Тані Осадци, що в той день мала тут, інавґураційне відкриття своєї самостійної виставки. Неначе в нагороду за гарну й культурну поведінку молоді учасники прогулянки одержали на прощання по одній „шрубці пана Володимира Джуса". Повні пребагатих вражень і почувань поверталася наша молодь в той день у „свояси".

В суботу 14-го червня в приміщеннях Школи, відбулася „матура", на якій від УККА — Шкільної Ради інспектором був д-р Олександер Лужницький. Матуру здали: Мирослава Струк, Оля Леськів, Леся Добровольська, Валя Щурук, Остап Корчмарик і Михайло Дзюбас. 12-ту клясу закінчив також Мирон Обаранець. За визначний загальний успіх в навчанні — Остап Корчмарик одержав в нагороду збірку повістей Олеся Бердника „Золоті Ворота", а за „дуже добрий успіх в навчанні" — Мирослава Струк одержала поезії Ігоря Калинця „Вогонь Купала". Цього самого вечора відбулася в приміщенні новозбудованої залі парафії св. свщм. Йосафата „матуральна забава", на якій дальші нагороди за добрі успіхи в навчанні одержали ще й випускники американських гайскулів, парафіяльних шкіл та американських коледжів, про що згодом, була обширна згадка на місцевій українській радіопрограмі Ніни Самокішин. Вдячні учні, випускники Школи Українознавства при УНДомі гостили в неділю 15-го червня ц.р. в одному з американських ресторанів учителів і батьків „прощальним обідом", на якому ролю господарів сповняли самі учні. Трентонська Школа Українознавства, під енергійним і фаховим проводом учителів, а головно під жертвенним керівництвом своєї директорки — проф. д-р Ляриси Залеської - Онишкевич, користуючись загальною підтримкою вдячних батьків учнів, що попри свої щоденні турботи всяко сприяють учителям і керівництву школи, дарма що ця школа зараховується до одної із наймолодших подібних шкіл на терені ЗСА — має якнайкращі можливості корисного й багатостороннього розвитку. В цьому напрямі сприяє якнайбільшим вирозумінням і опікою Управа Українського Народного Дому, якого головою в поточній каденції є неменше енергійний та жертвенний в громадській та релігійно - церковній діяльності о. Івая Чапля. Простори, добре вивінувані шкільні кімнати та чудове довкілля з великою спортовою площею та українською атмосферою, є дальшою запорукою для корисного існування та розвитку цієї школи.

(юко)

З діяльности 45-го Відділу СУА

Всенародний Рік Жінки, проголошений Об'єднаними Націями, союзянки 45-го Відділу стараються гідно відзначити. Хоча діяльних працівниць Відділу невелике число, часто навіть менше, як десять, переважно молоді матері, життя у Відділі активне.

Працюємо на полі національному, культурному, виховному. Тож імпреза, влаштована 2-го березня ц. р. для громадянства в Елізабеті, дала превеликий успіх як на нашу маленьку громаду. Понад півсотні людей молодих і старших зійшлися прослухати доповідь „Про сучасний рух дисидентів в Україні", а зокрема, про героя - страдника наших днів — Валентина Мороза. Ці широкі сходини Відділу для громадянства відкрила голова Марія Бокало, і вітаючи всіх, представила запрошених доповідачів із Вашінґтону: голову комітету оборони Валентина Мороза — Євгена Іванціва (по-англійськи) та заступника того ж Комітету Андрія Міхняка (українською мовою), обидва студенти з Вашінґтону. Доповіді були інформативні та цікаві. Культурно - освітня референтка Відділу Галина Король прочитала лист В. Мороза до свого малолітнього сина, писаного з Володимирської тюрми.

Замість вступів, чи добровільних датків на залю, на пропозицію Г. Король Відділ звернувся до присутніх за добровільними пожертвами на акцію зазначеного Комітету. Успіх був знаменитий. В касу Комітету Обороми В. Мороза вплинуло 269 дол., з них 20 дол., що зібрала школа Українознавства в Елізабеті з пожертв учнів. Збіркою серед школярів зайнялася Олена Мельничук, директор школи українознавства.

21-го березня ц. р. наш Відділ зорганізував мистецьку виставку у величезнім шапінґ сентер у Вудбріджі. Більшість чудових експонатів на виставку ми позичаємо в нашого доброго сусіда з Кренфорду Любомира Пацлавського, за що складаємо йому щире спасибі.

Найбільшою атракцією виставки був показ писання писанок протягом цілого дня з год. 10-ої ранку до 10-ої вечора. Писанкарки: Аннета Коваль, Анна Кінащук, Христя Ощудляк, М. Чайка. Прихильна стаття про виставку появилась у місцевих американських газетах.

Велике число відвідувачів скористало з нашої інформативної літератури про сучасну Україну; ми працювали на виставці, роздаючи з цією ціллю наперед приготовлених величезне число в англійській мові.

Гостем в нас був теж представник на Вудбрідж з Комітету 200-річчя Американської Незалежности, котрому неймовірно подобалося все бачене, а вже найбільше захоплювався технікою писання писанок.

Повний успіх улаштування виставки треба завдячувати найбільше голові Відділу Марії Бокало, імпрезовій референтці Оксані Бокало, паням О. Мельничук, О. Шевчук, С. Василак і, звичайно, всім членкиням Відділу.

Дня 18-го травня в місцевій залі школи св. Володимира відбулася мистецька виставка. Мистці Ф. Федорук — скульптура, Х. Юрків — олії, Н. Содоль — олії, М. Коленська — графіка, радо давали пояснення відвідувачам. Такого роду виставки вносять культурне пожвавлення в громаду, дають деякі, конечні матеріяльні користі для Відділу.

За проголошення та інформування про всі наші імпрези в церковнім бюлетені, за безплатне користування новою шкільною залею (єдина можливість нам щось влаштовувати) ми — союзянки 45-го Відділу СУА в Елізабеті вдячні нашому місцевому парохові Йосифові Федорикові, котрий беззастережно завжди і всюди нам допомагає.

Галина Король

ЕДВАРД ПОПІЛЬ ОЧОЛИВ КООПЕРАТИВУ В СКРЕНТОНІ

Скрентон, Па. (Я.П.) — Едвард Попіль, теперішній головний касир Українського Робітничого Союзу, очолив новостворену тут Українську Братську Федеральну Кредитову Спілку, яка вже одержала затверджений чартер від Крайової Кредитової Адміністрації. До дирекції спілки були вибрані ще д-р Василь Верган — віцепрезидент, Галина Пронько — касир, проф. Микола Мартинюк — заступник касира і Ярослав Пронько — секретар.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

СУБОТА, 23-го СЕРПНЯ 1975 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чорн. Січ 14 Відд. о год. 7-ій веч. в приміщенні Чорн. Січі, 690 Сенфорд Аве. Проситься чл. прибути а поза-місцевих слати чл. вкладки на адресу секретаря — М. Й. Отрок, R.D. 2, Box 102, Cranbury, N.J. 08512.

ТАРЗАН, Ч. 7347 Поворот Тарзана

Такий гарний привітальний комітет!

Джозефе, а де є пан Крисп?

Він на кілька днів виїхав в терен, Тарзане, щоб заопікуватися хворими тваринами!

Може йому треба допомоги... Поїдемо і зробимо йому несподіванку?

Поїдемо джіпом? І візьмете нас!!!